

Viestintä ammattina - työnkuvan muutokset ja paineissa jaksaminen

Katariina Kivistö

JAT 20 VUOTTA

15.3.2013

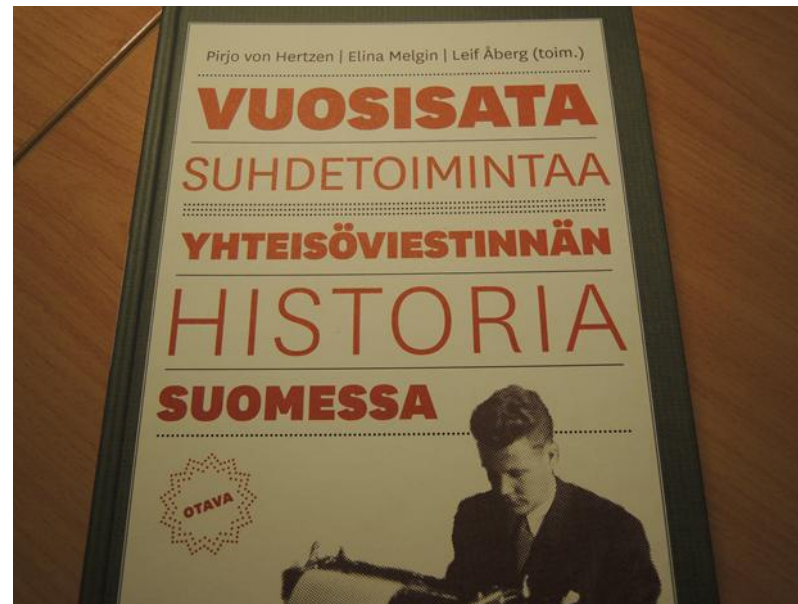
Pohdintojen polku

- * Ammatin synty ja kehitys
  - turhautumisesta kuormittumiseen
- * Ammatin hyvät puolet ja rasitteet
  - perkeleellinen vai upea
- * Ammatti-identiteetin rakentuminen ja vahvistuminen
- * Työnohjaus viestintäammattilaisen tukena

Procomin historiateos

Julkishallinto
avoimuuden
asialla

- Julkishallinnon
viestijän
toimenkuva ja
asema

Alan alkuvaiheet

Itsenäisyyden alku

Sanomalehtimiehet välittivät valtion uutiset - ja radiotoimittajat
(1920-l >); STT:lle yksinoikeus 1920

Sota-aika

Tiedottamisen tiukka koordinointi.TK-joukot

Normaalioloihin paluu

Tiedoitusmiehet ry 1947: asevelihenki, suhdetoimintaa
Virkamiehille veloitteita ilmoittaa tietyistä päätöksistä & vaitiolosäädöksiä

1950-luku

Julkisuuslaki 1951 – edistyksellinen
Ensimmäinen kunnallinen tiedottaja 1956 Tampere

1960-luku – Havahtuminen tiedotustarpeisiin

- * Aktiivinen tiedottaminen alkuun > suuret yhteiskuntapoliittiset kasvuohjelmat
- * Tiedotushenkilöstön tarve nähtiin

- * Valtiolla noin 20 tiedottajaa 1960-luvulla
- * Valtioneuvoston kansliaan tiedotussihteeri 1968

- * Järjestelmällisyys puuttui, toteutus sattumanvaraista

1970-luku – Ammattitiedotuksen läpimurto

- * Tiedotuksen välttämättömyyteen kypsytettiin
- * Mallia Ruotsista ja yksityiseltä sektorilta

- * Toimikunta 1971: kaikkiin ministeriöihin ja keskusvirastoihin tiedottaja
- * Virkamiestiedottajien määrä paisui. Tiedotusyksiköitä syntyi.
- * Ministereille poliittiset sihteerit

- * Virastokohtaiset tiedotusohjeet, omat lehdet
- * Valtion sisäisen tiedotuksen ohje 1974 ("henkilöstöhallinnon aluetta")

Pioneerit kehiin!

-
- * Hallinnon tiedottaminen ei edelleenkään kattavaa
  - * 1971: virastotoimitusjärjestelmä (STT, YLE); jatkui 1990-luvulle
  - * Maaperän muokkausta: "Kompleksista suhtautumista tiedotusta ja joukkoviestimiä kohtaan pitää vähentää."
  - * Valtionhallinnon tiedottajat ry, Kunnalliset tiedottajat ry

"VM:ssä liian vähän uutisia."

1980-luku – Turhautumista

- * Ammattimainen tiedotus yleistyi
- * Valtiolla yli 100 tiedottajaa
- * Tiedottajilla halu kehittää
- * Pettymystä: "virkamiehet haikailevat takaisin tiedottamattomuuden aikaan"
- * Pelkona suopeuden hankinta
- * Filosofointi: palveleeko tiedottaja hallintoa vai kansalaisia?

Tuppaan ja tyrkytän

-
- * Kriisiviestinnän epäonnistumiset
  - * Tshernobyl 1986: viranomaisten tiedotuskriisi
  - * Pyrky suoraan ylimmän johdon alaisuuteen
  - * Yhtenäinen ohjeistus valtiolle vihdoinkin 1987
-lähtökohtana kansalaisten tiedontarve
  - * Tampereen kaupungin tiedotusohjeistus 1990

*"Kukaan ei osannut
käyttää telefaxia"*

1990-luku – Kuormittumista

- * Monipuolistuminen – koko viestinnän paletti
- * Perustiedotus alkoi sujua –ei enää riittänyt
- * 1994: Viestinnän henkilötyövuodet valtiolla 358
- * Kiire alkoi painaa; tavoitettavuus

- * Tulosohjaus – tulostavoitteet
- * Liikelaitostaminen, yhtiöittäminen
- * Muutosprojektien viestintä

- * Sidosryhmäsuhteet
- * Yhteisökuvan kiillotus, lobbaus

*Profiilia
nostamaan!*

-
- * Eriyistilanteiden viestintään painoa – virheistä opittu
    - Estoniasta viestittiin ammattitaitoisesti
  - * EU-jäsenyys: supistuuko julkisuus?
  - * Kampanjointi, ”maksettu tiedotus”
    - Budjetit vaatimattomia, osaaminen puutteellista
  - * Julkisuuslain uusiminen 1999
    - Lisää avoimuutta, selvemmat säännöt
  - * Ensimmäiset nettisivut – sähköisiä esitteitä

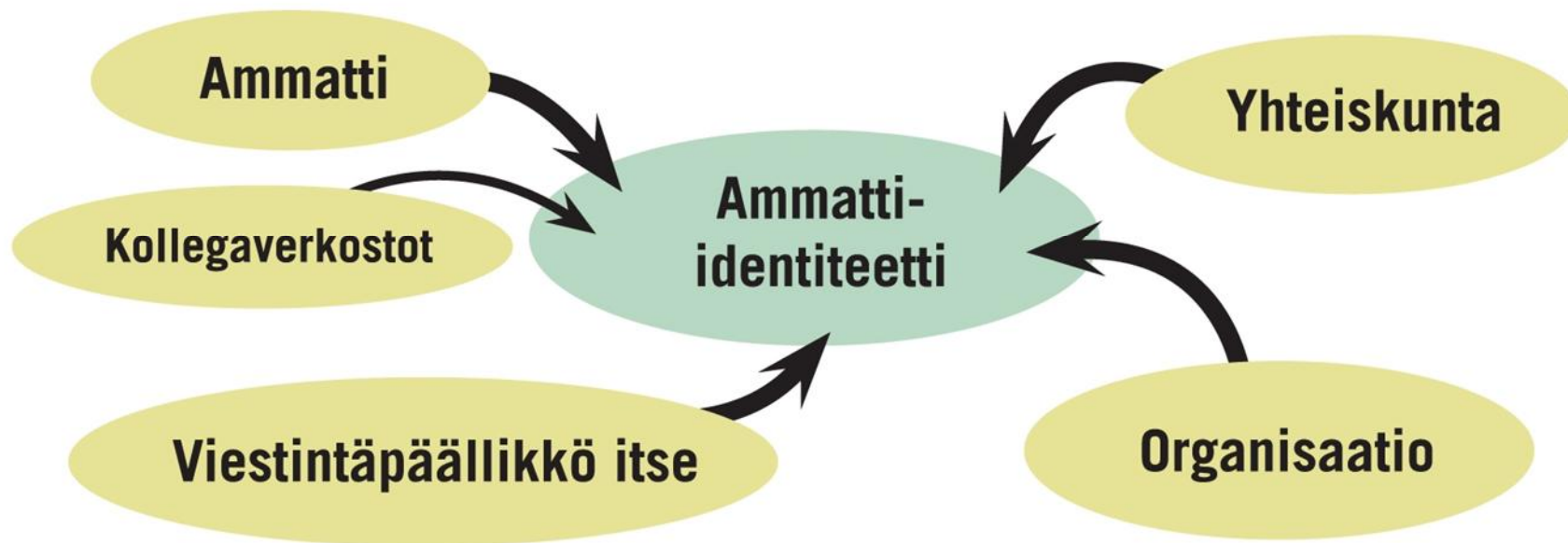
2000- ja 2010-luku – Sukkulointi

- * Median muutos; reaaliaikaisuus, vuorovaikutteisuus
- * Pysyvän ja trendien symbioosi

- * Some; Epävirallinen viestintä, uudenlainen aktiivisuus
- * Julkisuuden hallinta, Mainekriisit

- * Verkosta haasteita kriisiviestintään – Tsunami

- * Strateginen rooli; Poliittisen ohjauksen vahvistuminen

- * Viestintäsuositus 2010: mielikuvat, maineenhallinta
- *
- * Miten käy avoimuuden?

Viestintäammatin läpivalaisu identiteetin kautta

- * Ammatti-identiteetti
  - sitoutuminen
  - ammattillisten mielikuvien osuus identiteetistä
- * Mittareita:
  - työmotivaatio (työ tärkeää ja/tai välinearvo)
  - pätevyyden tunne

Viestintäpäällikön ammatti-identiteettiin vaikuttavat tekijät

Ammatin vaikutus

- * nuori, naisistunut
- * kasvava, kehittyvä
- * professionaalistunut

- * vapaa ammatti > heterogeenisuus (koulutus ym.)
- * tehtävien hajanaisuus ("kaatoluokka")

Organisaation vaikutus

- * virasto ><pörssiyhtiö
- * strateginen ><operatiivinen rooli
- * asema, palkitseminen
- * annetut roolit, otetut roolit
- * suhde johtoon, mandaatti

Saako johdolta selkänöjaa?

Yhteisöt ja verkostot

- * - oppilaitokset
- * - ammatilliset järjestöt, JAT!
- * - eettinen ohjeistus
- * - kollegaverkostot

*Älähdys koko ammattikunnan
puolesta*

Yhteiskunnan vaikutus

- * - arvostus, suosio
- * - lakiperusta
- * - etiikan kyseenalaistus,
- * - median käyttäjäkokemukset; vrt.case Mervola

*"kieputtamistieteen
tohtorit" (Pietiläinen)*

Viestintäammattilaisen oma osuus

- * oman asiantuntijuuden johto ja konsultointi (tehtävä määräytyy tekijän mukaan) omat lähtökohdat, ambitiotaso
- * persoona pelissä
- * heittäytyminen työhön

*Ei sovi
sisäänpäinkääntyneille*

Vahva ammatti-identiteetti

- * Toiminnan laatu, tehokkuus, innovatiivisuus -
moniammattillinen yhteistyö -varmuus, työn ilo
- estää väsymistä
- * Työnohjaus keino vahvistaa ammatti-identiteettiä

*Ammatillinen
kehittyminen
kiinnostaa*

Työnohjaus - paikka purkaa paineita

- * Vuorovaikutusta jossa tutkitaan omaa työtä
- * Koulutetun työnohjaajan johdolla tapahtuva säännöllinen, prosessiluonteinen tuki- ja ohjaustoiminta, joka vahvistaa työntekijän luottamusta selviytyä työssä ja työhön liittyvissä muutoksissa.
- * Henkisen työsuojelun väline - mutta ei terapiaa
- * Auttaa keskittymään perustehtävään.
- * Tavoitteena: työssä kehittyminen, laadun varmistaminen, jaksaminen

Työnohjauksen muodot

- * Yksilö/pari/ryhmätyönohjaus
- * Työyhteisöjen työnohjaus
- * Johdon ja esimiesten työnohjaus

- * Vrt. coaching, mentorointi

- * Suomen työnohjaajat ry
www.suomentyonohjaajat.fi

Työnohjaus viestintäammattilaisen tukena

- * Motivaation vahvistaminen
- * Hankaluuksien läpikäynti, selviytymiskeinot
- * Työnohjaus valmentavin menetelmin - hyviä kokemuksia!

Avainkysymyksiä työnohjaukseen

- * Asema: onko suhde johtoon/organisaatioon määritelty kunnolla; onko kaikilla sama näkemys
- * Organisaatiouudistusten hoito

- * Näenkö asemani mielekkäänä?

Motivaation lähteet

- * Työn monipuolisuus ja vaihtelevuus
- * Haastavuus
- * Sosiaalinen puoli: Kontaktointi, verkostot, mahdollisuus tutustua monenlaisiin ihmisiin
- * Luova puoli: mahdollisuus innovoida, käyttää verbaalisia ja visuaalisia taitoja
- * Esiintymismahdollisuus
- * Hyvin hoitunut kriisiviestintä palkitsee ammatillisesti

Hankaluudet

- * Tehtävien hajanaisuus
- * Aikapula
- * Tavoitettavissa olo – aina
- * Kohtuuttomat ja epärealistiset odotukset
- * Ristipaineet, vastakkaiset odotukset
- * Johdon heikko sitoutuminen viestintään
- * Epäselvyydet johtosuhteista ja päätösvallasta
- * Yksinäisyys, erillisyys organisaatiossa
- * Vähättely, sivuuttaminen
- * Vuorovaikutukset häiriöt, henkilösuhteiden ongelmat
- * Epäonnistumiset kriisiviestinnässä, syyllisten haku